

NASLOVNICA

ČLANCI

Tekući broj

Prethodni broj

Prošli brojevi

Zbirke po temama

TKO ŠTO RADI U JAVNOM ZDRAVSTVU

DOGAĐANJA

O NAMA

HČJZ

Upute za autore

Autorska izjava

PISMA ČITATELJA

KORISNI LINKOVI

Baze podataka

Časopisi

Edukacija

Knjige

Kongres

Medline

Newsletter

Organizacije

MAPA PORTALA

Obnova i budućnost ŠNZ "Andrija Štampar"

Program rada - prof.dr.sc. Josipa Kern - kandidat za Direktora ŠNZ**(Candidate's agenda - prof. PhD. Josipa Kern - candidate for Director of SPH)**

Josipa Kern

Katedra za medicinsku statistiku,
epidemiologiju i medicinsku informatiku

Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar"

Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

**Prijedlog programa rada Škole narodnog zdravlja «Andrija Štampar»
Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za razdoblje od 2006. do 2010. godine****1. Škola narodnog zdravlja danas**

Još 1927. godine, prigodom otvorenja Škole narodnog zdravlja u Zagrebu, George Strobe je u svom izvještaju Rockefellerovoj fondaciji napisao «Engleska, Sjedinjene Američke Države i mnogi drugi, ovdje mogu naučiti kako organizirati zdravstveni sustav. Budući da medicinski fakulteti ne mogu pružiti odgovarajuće znanje vezano uz rad u javnozdravstvenom sustavu, zagrebačka je Škola objedinila administrativni, istraživački i nastavnički dio. Takva kombinacija nije poznata nigdje drugdje».

Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu jedan je od rijetkih medicinskih fakulteta u svijetu u kojem su objedinjene sve tri bitne sastavnice edukacije studenata: bazična medicinska znanja, klinička i javnozdravstvena znanja. To jedinstvo medicine, prožetost svih triju grana, glavne su osnove nastavnog, znanstvenog i stručnog djelovanja Škole.

1.1. Nastava

U Školi narodnog zdravlja su sljedeće katedre Medicinskog fakulteta: Katedra za medicinsku statistiku, epidemiologiju i medicinsku informatiku, Katedra za zdravstvenu ekologiju i medicinu rada, Katedra za obiteljsku medicinu, Katedra za medicinsku sociologiju i ekonomiku zdravstva i Katedra za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite.

Predmeti katedara Škole narodnog zdravlja pripadaju skupini javnozdravstvenih struka a dijelom zadiru i u kliničko područje (obiteljska medicina). U nastavi na dodiplomskom studiju javnozdravstveni predmeti sudjeluju s oko 10%. Osim obvezatnih predmeta, katedre provode nastavu i iz izbornih predmeta.

U poslijediplomskoj nastavi kroz specijalističke studije (Epidemiologija, Javno zdravstvo, Management u zdravstvu, Medicina rada i športa, Obiteljska medicina, Školska medicina) Škola obrazuje i usavršava javnozdravstvene stručnjake orijentirane prvenstveno preventivno, organizacijski i upravljački. Nastava je orijentirana prema različitim populacijskim skupinama (djeca, zaposlenici, razne više ili manje vulnerabilne skupine) i javnozdravstvenim problemima. Kroz takve studije javnozdravstveni stručnjaci se usavršavaju u jednostavnijim i vrlo složenim vještinama te u korištenju alata pri analizi stanja, prepoznavanju i rješavanju problema.

U doktorskom studiju Medicinskog fakulteta Škola narodnog zdravlja sudjeluje s više metodoloških predmeta relevantnih ne samo za javnozdravstvene struke nego i za klinička i bazična istraživanja (5 od ukupno 16 metodoloških predmeta na doktorskom studiju vode nastavnici sa Škole: Medicinskoinformatičke metode, Statistička analiza podataka u medicini, Epidemiološke metode u istraživanju, Metode istraživanja i vrednovanja zdravstvenih intervencija, Metode istraživanja u javnom zdravstvu). U skupini granskih predmeta su predmeti od kojih su neki orijentirani na specifičnu metodologiju a neki na specifične javnozdravstvene sadržaje.

1.2. Znanost

Organizacija zdravstvene zaštite tradicionalno je područje djelovanja Škole. Dom zdravlja, pojam integrirane medicine, specijalizacija opće, kasnije, obiteljske medicine, te medicine rada i sporta, djeca su Škole.

Upravljanje i rukovođenje zdravljem na razini lokalnih zajednica dugogodišnji je projekt koji danas okuplja 15 županijskih timova sačinjenih od zdravstvenih profesionalca, političara zaduženih za zdravstvo te laika i predstavnika građanskih udruga zajedno s timom Škole. Načinili su slike zdravlja svojih županija, odredili prioritete županijske probleme te razvili planove djelovanja i akcija u sljedećem četverogodišnjem razdoblju. Projekt se provodi u zajednici sa CDC-om (USA), te ima značajne međunarodne implikacije.

Populacijska istraživanja drugi su favorit u istraživačkim aktivnostima Škole. Završila je prva faza genetičko-epidemiološkog projekta pod nazivom „1001 Dalmatinac“, genetičko istraživanje izoliranih populacija otoka jadranske regije. Na području medicine rada aktivni su projekti Voda, hrana, neposredni životni okoliš – determinante zdravlja, Biološki učinci štetnih aerosola te Plućne funkcije u odnosu na dob i zanimanje (projekt u suradnji s NIH u Bethesda, USA). U području organizacije

**OBNOVA I
BUDUĆNOST ŠNZ
"ANDRIJA ŠTAMPAR"**

Obnovljena zgrada
Škole narodnog
zdravlja "Andrija
Štampar"

Program rada –
prof.dr.sc. Slobodan
Lang – kandidat za
Direktora ŠNZ

Program rada –
prof.dr.sc. Josipa
Kern – kandidat za
Direktora ŠNZ

Program rada –
prof.dr.sc. Zvonko
Šošić – kandidat za
Direktora ŠNZ

SADRŽAJ

Priprema za ispis
članka

Pošaljite ovaj članak:
Upišite e-mail adresu

POŠALJI STRANICU

zdravstvene zaštite provodi se projekt Utjecaj promjene u organizaciji i edukaciji u zdravstvu na zdravlje stanovništva.

Završene su i dvije velike populacijske studije, Hrvatska zdravstvena anketa odraslog stanovništva kao i Anketa školske djece. Oba uzorka koje čini preko 12000 stanovnika, odraslih i školske djece *lege artis* su reprezentativni uzorci stanovnika Hrvatske. Taj je projekt rađen u tijesnoj suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo. Formirane su kohorte školske djece i odraslog stanovništva. Rezultati se obrađuju u radionicama u kojima sudjeluju svi županijski zavodi za javno zdravstvo a podaci su dani na korištenje i svim profesionalcima koji rade na području epidemiologije i javnog zdravstva.

Oba se projekta nastavljaju kao kohortna istraživanja promjena kardiovaskularnih zdravstvenih rizika te će se testirati novi model intervencije u postizanju kardiovaskularnog zdravlja populacije.

U sklopu suradnje s Akademijom medicinskih znanosti Hrvatske članovi Škole su aktivno sudjelovali na organizaciji simpozija «Prostorna distribucija populacijskih kardiovaskularnih rizika u Hrvatskoj» koji je objedinio javno zdravstvo na nacionalnoj i županijskoj razini te kliničku medicinu sa svrhom holističkog pogleda i pristupa rješavanju gorućeg hrvatskog zdravstvenog problema.

1.3. Struka

Članovi Škole djeluju u okviru niza udruga koje usko surađuju sa srodnim međunarodnim udrugama (Europska asocijacija javnog zdravstva, Europska federacija za medicinsku informatiku, HL7, Europska asocijacija obiteljske medicine, i dr.).

2. Prijedlog programa rada Škole narodnog zdravlja «Andrija Štampar»

Prema mom viđenju Škola narodnog zdravlja «Andrija Štampar» ima sljedeće funkcije:

- Edukacija studenata medicine na dodiplomskom i poslijediplomskom stupnju nastave u području javnog zdravstva, slijedeći suvremena stremljenja u svijetu kao i specifične potrebe hrvatske sredine. Dostatno približavanje javnozdravstvenih sadržaja, tema i metodologija potrebama sadašnjeg studenta a budućeg liječnika, liječnika specijalista i istraživača u njegovu budućem radu (bilo javnozdravstvenom, bilo kliničkom, bilo bazičnom medicinskom području) kreiranju kvalitetnog liječnika budućnosti,
- Istraživanje u području javnog zdravstva (epidemiologija zaraznih i nezaraznih bolesti, organizacija zdravstvene zaštite na svim razinama, zdravstvena zaštita pojedinih populacijskih skupina, informatizacija zdravstva, metode analize podataka, ekonomika zdravstva itd.),
- Praksa javnog zdravstva u suradnji s drugim javnozdravstvenim ustanovama i udrugama u zemlji i svijetu.

2.1. Nastava

Glavni zadatak Škole u okviru nastave u dodiplomskom i poslijediplomskom stupnju je unapređivanje nastave slijedeći principe Bolonjskog procesa i inzistirajući na tome da se svaka aktivnost temelji na znanstveno utemeljenim spoznajama (engl. Evidence Based).

Budući da nastavni predmeti na Školi obuhvaćaju metodologije na kojima se temelji znanstveni i stručni rad (informatika, statistika, epidemiologija) oni predstavljaju izravnu vezu s medicinskom praksom i njenim odrazima u zajednici.

Za kvalitetnu nastavu valja:

- Uspostaviti koordinaciju javnozdravstvenih katedri svih medicinskih fakulteta u Hrvatskoj. Zajednički razvijati mehanizme djelovanja u akademskoj zajednici i zajednici uopće – rok: odmah i kontinuirano.
- Dodiplomska: potaknuti izradu izbornih interkatedarskih predmeta u skladu s novim znanstvenim spoznajama gdje bi javnozdravstveni predmeti, odnosno predmeti Škole bili poveznica između sadržaja predklinike i klinike, odnosno izvanbolničke i bolničke prakse - rok: odmah i kontinuirano.
- Poslijediplomska: povezati predkliničke, kliničke i javnozdravstvene predmete kroz nastavne module i/ili tečajeve - rok: odmah i kontinuirano.
- Razvoj elektroničkih nastavnih materijala i stvaranje registara takvih materijala i iz svjetskih izvora - rok: odmah i kontinuirano.
- Njegovati specifičnosti u nastavi; ponuditi terensku praksu kao specifičnost u edukaciji budućih liječnika studentima medicinskih fakulteta u svijetu sa svrhom prikupljanja ECTS - rok: 1 godina za pripremu obvezatnog programa terenske nastave kao i opcionalnog, ovisno o svojstvima i preferencijama aktualnog voditelja studentske grupe uz izradu nastavnog materijala.
- Okupljanje studenata na projektima Škole i poticanje na izradu studentskih radova iz područja aktivnosti na Školi - rok: odmah i kontinuirano.
- Trajna izobrazba: veća ponuda tečajeva prve i druge kategorije preferirajući interdisciplinarne sadržaje u suradnji s Fakultetom - rok: odmah i kontinuirano.
- S Hrvatskim liječničkim zborom i svim Komorama te Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi izraditi programe i uspostaviti licencirane tečajeve upravljanja i organiziranja rada u privatnim ordinacijama i zdravstvenim ustanovama - rok: 1 godina.
- Razvijati i formalizirati suradnju i izradu nastavnih programa s drugim fakultetima u djelokrugu njihova rada koji je povezan ili bi mogao biti povezan s aktivnostima Škole (npr. Filozofski- psihologija, pedagogija..., FER, veterina, prehrambeno-biotehnoški i dr.) te pokrenuti razmjenu nastavnih sadržaja i nastavnika iz predmeta bliskih javnom zdravstvu - rok: odmah i kontinuirano.
- Uspostaviti suradnju sa Zdravstvenim veleučilištem i Visokom školom za sigurnost u razvoju nastavnih sadržaja od zajedničkog interesa - rok: 1 godina.

2.2. Znanost

Uz rad na projektima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa posebni naglasak bio bi stavljen na razvoj akcijskih i primijenjenih istraživanja iz područja:

- zdravlja u zajednici, razvoja zajednice
- unapređenja zdravlja (kvalitete života) vulnerabilnih skupina u populaciji kao npr. djece (roditelja), mladih, starih, nezaposlenih, osoba s dizabilitetom (participativna istraživanja koja uključuju jačanje navedenih grupa)
- podrške kompetentnom političkom odlučivanju o zdravlju (razvoj policentričnog modela odlučivanja i upravljanja resursima u zdravstvu)
- zdravstvenog menadžmenta (rukovođenja i upravljanja zdravstvenim ustanovama)
- unapređenja kvalitete rada u sustavu zdravstva
- duševnog zdravlja
- bioetike i etike javnog zdravstva.

Za potrebe provođenja apliciranih istraživanja okupljali bi se na Školi međukatedarski timovi istraživača (prema afinitetu) koji bi bili nadopunjavani istraživačima drugih znanstvenih ili stručnih ustanova s terena. U te bi projekte osim naših novaka bili uključeni i vanjski specijalizanti koji na Školi provode određeni dio specijalističkog treninga. Radi tehničke podrške projektnim timovima na postojeća slobodna radna mjesta tehničkog (pomoćnog) osoblja bili bi primljeni pomoćni istraživači i osobe zadužene za unos i obradu podataka. Kroz posebne prihode koje aplicirana istraživanja mogu ostvariti bila bi namaknuta sredstva za primanje drugih potrebnih stručnjaka visoke stručne spreme (ekonomista, informatičara, psihologa, projektnih menadžera i sl.). S tako nadopunjenim projektnim timom i riješenim odnosima oko financijskih davanja Fakultetu Škola bi bila konkurentna za prihvaćanje projekata iz Europskih predpristupnih fondova i Europskih fondova.

Nacionalna suradnja odvijala bi se na nekoliko razina:

- proširenje i formalizaciju suradnje s drugim fakultetima zagrebačkog i drugih sveučilišta iz Hrvatske (kao što već postoji s Filozofskim, Pravnim i Političkim znanostima na području edukacije iz ljudskih prava i demokratnog građanstva, s Ekonomskim oko Studija zdravstvenog menadžmenta, s Fakultetom elektrotehnike i računarstva oko informatičkih sadržaja, i sl.), te sa Sveučilišnim računskim centrom, CARNetom i sl.
- potaknuti suradnju s institucijama sustava zdravstva (kroz edukaciju i primjenjena istraživanja)
- ostvariti bolju suradnju s lokalnom samoupravom (općine, gradovi, županije) i resornim ministarstvima u području zdravstvene politike
- ostvariti bolju suradnju s medijima (uz EMC festival i Motovunsku školu) kroz teme mjeseca djelovati na bolju zdravstvenu edukaciju javnosti
- otvoriti suradnju s nevladinim sektorom i udruženjima pacijenata, pomoći im u edukaciji i prostorom za «njima i nama značajne» događaje
- trenutno je aktivan projekt obiteljske medicine Usuglašavanje edukacije liječnika obiteljske medicine s uvjetima rada u Europi. Traje već 3 godine, očekivano trajanje 10 godina.
- predviđa se i suradnja s IMI i IRB na području genotoksikologije.
- kvaliteta informacije o zdravlju, bolesti i izloženosti rizicima u populaciji temelj je planiranja zdravstvene skrbi i razvoja strategije zdravstvenih istraživanja. Program aktivnosti unutar Hrvatske predlaže pokretanje sveobuhvatnog nacionalnog javno-zdravstvenog istraživanja koje će udružiti istraživače-epidemiologe iz svih područja Republike Hrvatske međusobno, kao i s istraživačima iz bazičnih i kliničkih znanosti, te omogućiti novu kvalitetu informacija o odrednicama vodećih zdravstvenih problema stanovništva, a u javno-zdravstvena istraživanja uvesti najnovije molekularne i biotehnoške istraživačke metode. Ciljevi kreiranja tako definirane nacionalne Biobanke su:
  - *deskriptivni (informacijski)*: Prikupljanje reprezentativnog uzorka 4.500 stanovnika Republike Hrvatske (RH) i provođenje međunarodno standardiziranih zdravstvenih anketa, biokemijskih analiza i pohrana uzorka DNK, radi određivanja standarda izloženosti rizicima, biokemijskih vrijednosti i genskih frekvencija u populaciji RH;
  - *analitički*: Usporedba rezultata s prethodnim istraživanjima u RH, s drugim državama, te analize: (i) kretanja zdravstvenih indikatora u vremenu; (ii) utjecaja primorskog i kontinentalnog načina života na zdravlje; (iii) kasnih posljedica ratnih zbivanja; (iv) promjena genetske strukture urbanizacijom; (v) seroepidemioloških obilježja; (vi) jednakosti i pravičnosti u zdravstvu;
  - *eksperimentalni*: Istraživanje odrednica vodećih javnozdravstvenih problema u RH podložnih prevenciji (kardiovaskularne bolesti i metabolički sindrom, zloćudni tumori, nesreće i zarazne bolesti), kao i onih nejasne etiologije (nekoliko bolesti u ranoj dobi, dijabetes tipa 1, bolesti motornih neurona, multipla skleroza), te odrednica duboke starosti (stogodišnjaci).

Program podržavaju vodeće skupine istraživača iz područja javnog zdravstva iz Zagreba, Splita, Osijeka i Rijeke, koje vode znanstvenici raznih usmjerenja, a predlažu informatičkim umrežavanjem stvoriti Biobanku - registre zdravih ispitanika i pacijenata sa specifičnim bolestima ili stanjima, te pohranjenih bioloških uzoraka, radi istraživanja nasljednih i okolišnih odrednica zdravlja i bolesti, te razvoja strategija suzbijanja bolesti i poboljšanja zdravlja na razini populacije. Program se temelji na suradnji više priznatih skupina istraživača, multiregionalnosti i multidisciplinarnosti, postojećoj međunarodnoj suradnji i osiguranom sufinanciranju kroz tekuće međunarodne projekte, te razvijanju vlastitih potencijala kroz nastavak prethodnih istraživanja.

Razvoj Biobanke omogućit će novu kvalitetu informacija na kojima će biti temeljena zdravstvena politika te prioritiziranje ulaganja u biomedicinska istraživanja u Hrvatskoj u budućnosti, a kakve se već razvijaju u naprednim zemljama svijeta; informacije prikupljene ovim programom omogućit će definiranje novih standarda na razini Republike Hrvatske s obzirom na izloženost rizičnim čimbenicima okoliša i životnog stila, biokemijska mjerenja, te genetska obilježja specifična za našu populaciju.

Rezultati proizašli iz formiranja Biobanke služit će i za procjenu trendova u vremenu osnovnih zdravstvenih pokazatelja u populaciji (usporedbom sa sličnim projektima provedenima u prošlosti), što će omogućiti analizu kvalitete, jednakosti i pravičnosti zdravstvene skrbi u Hrvatskoj, kao i usporedbu brojnih pokazatelja u našoj zemlji s ostalim zemljama svijeta. Biobanka će biti vrijedan resurs za istraživanje odrednica zdravlja i bolesti u našoj populaciji; omogućit će znatno opsežnija i kvalitetnija javnozdravstvena istraživanja odrednica vodećih uzroka pobola i smrtnosti u Hrvatskoj - kardiovaskularnih bolesti, zloćudnih tumora i nesreća; uz to, omogućit će i analize utjecaja nasljeđa i okoliša na zdravlje populacije, izučavanjem i usporedbom genetski izoliranih populacija s općom populacijom, zatim usporedbom primorskog s kontinentalnim načinom života, određivanjem seroepidemiološke slike populacije i izučavanjem posljedica ratnih zbivanja na zdravlje ljudi;

Uz to, formiranjem registara na kliničkim bolnicama pridruženima Biobanci omogućit će i istraživanje odrednica bolesti i stanja koja su također od javno-zdravstvenog značenja, no za koje danas ne postoje jasni čimbenici rizika na koje bi se moglo utjecati preventivno: bolesti dječje dobi (anemije, hiperlipidemije, dijabetes tipa 1 i deficit G6PD), multipla skleroza, bolesti motornih neurona, te razumijevanje odrednica duboke starosti (stogodišnjaci). Kroz udruživanje u Biobanku, niz kvalitetnih skupina istraživača u Hrvatskoj koji su se već istakli u realizaciji domaćih i međunarodnih projekata, a koji se udružuju u 12 projekata izrazito multiregionalnog i interdisciplinarnog karaktera kako bi omogućili stvaranje jedinstvene Biobanke, znatno će proširiti opseg svojih istraživanja i omogućiti izgradnju resursa koji će na isti način služiti i ostalim istraživačkim skupinama u Hrvatskoj, te razviti konkurentnost naših znanstvenika i kapacitete za uključivanje u projekte i programe Framework Programme 7 Europske Unije (2007-2013), u području koje je već najavljeno kao ono od najveće strateške važnosti za EU. Konkretni i ostvarivi ciljevi ovoga programa označit će novu generaciju kvalitetnih informacija važnih za kreiranje zdravstvene i znanstvene politike u Hrvatskoj, a široka međunarodna suradnja s više od 30 vodećih europskih i svjetskih znanstvenika uključenih u ovaj program u ulozu suradnika ili savjetnika, te postojanje već osiguranog sufinanciranja od strane Europske Unije kroz projekt EU fp6 EUROSPAN, kao i već iskazan interes izvora iz industrije u Hrvatskoj za izravne investicije u potporu ovoga programa, jamče da će program podići razinu osposobljenosti i pripremljenosti većeg broja perspektivnih istraživačkih skupina u Hrvatskoj iz različitih polja biomedicinskih znanosti za uključivanje u Framework Programme 7 Europske Unije (2007-2013).

Međunarodna suradnja – pojačati prisustvo predstavnika Škole u međunarodnim profesionalnim asocijacijama i agencijama UN-a (i na razini sekundanta – da uče radeći za njih), formalizirati suradnju sa stranim institucijama partnerima (partneri iz Konzorcija, Londonska škola, Nacionalna škola zdravlja iz Rena i sl.) i razviti zajedničke projekte, aplicirati na EU fondove, pomagati i dalje razvoj škola zdravlja u susjednim zemljama.

Predlaže se nastavak i intenziviranje postojeće suradnje sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom u Ženevi (WHO) i UNICEF-om u New Yorku. Ova suradnja razvija se od 2001. godine u sklopu rada Referentne epidemiološke grupe za zdravlje djece u svijetu (CHERG) koju financiraju Bill and Melinda Gates Foundation (BMGF), a nastavnik Škole narodnog zdravlja (IR) vodi radnu skupinu koja istražuje akutne infekcije donjih dišnih puteva u djece predškolske dobi, što je vodeći uzrok smrti predškolske djece u svijetu. Rezultati četverogodišnjeg rada objavljeni su u časopisima "International Journal of Epidemiology", "Bulletin WHO" i "Lancet" tijekom 2004. i 2005. godine. Dosadašnja aktivnost CHERG-a dovela je do prvih pouzdanih procjena problematike globalnog dječjeg zdravlja, koje su tijekom 2005. kao svoje referentne podatke prihvatili WHO, UNICEF, UN Development Programme i Svjetska banka, a temeljem kojih je nedavno pokrenut čitav niz aktivnosti za pomoć zdravstvu ugroženoj djeci u svijetu (npr. United Nations Millennium Development Goal br. 4, "G8" koncerti Boba Geldofa, i druge). Kontaktne osobe koje su izrazile potporu daljnjem razvoju ovoga programa u sklopu djelatnosti Škole narodnog zdravlja su Cynthia Boschi-Pinto, Martin Weber i Shamim Qazi (WHO, Ženeva), te Tessa Wardlaw i Emily Johansson (UNICEF, New York).

Predlaže se nastavak i intenziviranje postojeće suradnje s međunarodnom organizacijom Global Forum for Health Research, koja djeluje u sklopu WHO-a u Ženevi, Švicarska, a njezine aktivnosti financira Svjetska banka. Nastavnik Škole narodnog zdravlja (IR) voditelj je najvećeg projekta te organizacije, koji se bavi razvijanjem sistematske metodologije za određivanje prioriteta pri investiranju u zdravstvena istraživanja u svijetu. U sklopu rada na tom projektu, već je bio organiziran i međunarodni kongres o određivanju prioriteta u globalnom dječjem zdravstvu u Hotelu Palace u Dubrovniku u lipnju 2005., sa sudjelovanjem 20-ak vodećih stručnjaka iz 18 država svijeta. U tijeku su izrada stručne knjige i softvera na engleskom jeziku s prijedlogom metodologije za određivanje globalnih prioriteta u investiranju u zdravstvena istraživanja, te tematski broj časopisa "Health Policy and Planning" s 10 radova koji prikazuju primjere primjene metodologije u različitim kontekstima. Rezultati će biti predstavljeni na Global Health Forumu u Kairu, Egipat u listopadu 2006. godine, prigodom čega će biti distribuirane i spomenute publikacije. Interes za primjenom metodologije izrazilo je već više država i donatorskih organizacija, uključujući Južnu Afriku, Šri Lanku, Meksiko i Kinu, te NIH-a (SAD), CIDA/SAREC-a (Švedska), i US Autism Society (SAD). Nastavnik Škole narodnog zdravlja (IR) već je primijenio spomentu metodologiju kao pilot-projekt u Južnoj Africi (2006). Kontaktne osobe koje su izrazile potporu daljnjem razvoju ovoga programa u sklopu djelatnosti Škole narodnog zdravlja su Robert E. Black (Direktor, Johns Hopkins School of Public Health), Shams El Arifeen i Carolina Cueva Schaumann (International Centre for Research on Diarrheal Diseases, Dhaka, Bangladesh), Mickey Chopra (Direktor, Medical Research Council, South Africa).

Predlaže se nastavak i intenziviranje programa genetičko-epidemioloških istraživanja u izoliranim populacijama Europe. Ovaj je program započeo 1999. godine istraživanima na hrvatskim otocima u suradnji s dr. Harryjem Campbellom (Direktor Katedre za javno zdravstvo Sveučilišta u Edinburgu) te prof. Alanom Wrightom i dr. Andrewom Carothersom (Zavod za humanu genetiku, Državni institut za medicinska istraživanja, Velika Britanija). Tijekom proteklih godina suradnja između djelatnika Škole narodnog zdravlja i znanstvenika iz Škotske rezultirala je u dodjeljivanju istraživačkih projekata tadašnjeg hrvatskog Ministarstva znanosti i tehnologije (projekt broj 0108330), britanskog Državnog instituta za medicinska istraživanja (MRC), Britanskog veleposlanstva (The British Council), Wellcome Trust-a, Britanske Akademije znanosti (The Royal Society), američkog nacionalnog instituta za zdravstvo (NIH), te Europske Unije (u sklopu Framework 6 programa). U sklopu projekta Europske Unije EUROSPAN, čiji je ugovor upravo supotpisao i Medicinski fakultet u Zagrebu, suradnja je proširena i na Sveučilište Erasmus u Rotterdamu (prof. Cornelia Van Duijn, Dr. Yurii Aulchenko), Sveučilište Uppsala u Švedskoj (prof. Ulf Gyllensten), te Sveučilište u Münchenu (prof. Thomas Meitinger). Cilj ovog programa unutaruropske suradnje je istražiti narav nasljedne sklonosti kompleksnim kroničnim bolestima, kao i genetsku podlogu raznolikosti u vrijednosti kvantitativnih svojstava koja predstavljaju rizične čimbenike za kronične bolesti od javno-zdravstvenog značenja.

koristeći se smanjenom genetskom raznolikošću karakterističnom za izolirane populacije.

Predlaže se nastavak ulaganja u razvoj i edukaciju mladih znanstvenika Škole narodnog zdravlja Andrija Štampar na suradnim institucijama unutar Europske unije. Tijekom protekle četiri godine, znanstvena novakinja G.V. dobila je stipendiju Sveučilišta u Melbourneu (Australija) te provela godinu dana na usavršavanju u Australiji, nakon čega se vratila u Hrvatsku te predala i uspješno obranila dokorsku disertaciju. Od 2002. do 2006. objavila je 7 radova u časopisima koje indeksira "Current Contents". Znanstvena novakinja Z.B. na tematici genetičko-epidemioloških istraživanja provedenih na hrvatskim otocima izradila je i obranila magistarski rad (2003.), te u 2006. predala na ocjenu gotovu doktorsku disertaciju, a u međuvremenu bila dobitnica stipendija "British Scholarship Trust Fellowship", kao i "Miroslav Čačković", zahvaljujući kojima se u dva navrata usavršavala na Sveučilištu u Edinburghu, Velika Britanija. Iz projekta MZOS-a osigurano je njezino usavršavanje iz područja genetičke epidemiologije 2002. godine u ljetnoj školi u Syracusi, Italija, u organizaciji talijanske nacionalne zaklade za znanost i Harvard School of Public Health, te 2003. godine na ljetnoj školi genetičke epidemiologije koje provodi Sveučilište Erasmus u Rotterdamu, Nizozemska (NIHES tečaj). Od 2005. dobitnica je stipendije ASPHER, te potpore MZOŠ-a, za 2-godišnji M.Sc. tečaj na Sveučilištu Erasmus u Rotterdamu, te uz to obavlja i specijalizaciju iz epidemiologije. Od 2002. do 2006. godine objavila je 7 radova u časopisima koje indeksira "Current Contents", a još 3 su joj u tisku. Znanstvena novakinja I. K. u 2004. godini educirala se na ljetnoj školi genetičke epidemiologije koje provodi Sveučilište Erasmus u Rotterdamu, Nizozemska, a u 2005. upisala doktorski studij na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Pohađala je i nekoliko tečajeva na Sveučilištu u Edinburghu u više navrata, posjetila i UNICEF i Johns Hopkins School of Public Health u SAD-u, a trenutno obavlja specijalizaciju iz epidemiologije. Od 2002. do 2006. godine objavila je 8 radova u časopisima koje indeksira "Current Contents". Znanstveni novak O.P. u 2004. godini bio je stipendist ljetne škole genetičke epidemiologije koje provodi Sveučilište Erasmus u Rotterdamu, Nizozemska, a u 2005. upisao je doktorski studij na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Pohađao je i nekoliko tečajeva na Sveučilištu u Edinburghu u više navrata, gdje je od 2005. godine na međunarodnom natječaju primljen na doktorski studij u trajanju od 3 godine, za koji je kasnije na natječaju dobio i potporu od MZOŠ-a. Od 2002. do 2006. godine objavio je 9 radova u časopisima koje indeksira "Current Contents".

Tijekom narednog razdoblja, nadamo se nastavku inozemne doktorske i postdoktorske edukacije za sve već postojeće znanstvene novake, kao i uključanje još 2-3 nova znanstvena novaka (jedno mjesto na tekućem znanstvenom projektu 0108330 je upravo odobreno odlukom Ministra od 15. veljače, a tijekom idućih 5 godina tražit će se upošljavanje još 2 znanstvena novaka). Njihov put usavršavanja bit će identičan već prokušanom i do sada uspješnom: započet će uključivanjem u rad na terenskim istraživanjima, nastaviti će se kratkoročnom edukacijom u ljetnoj školi genetičke epidemiologije na Sveučilištu Erasmus u Rotterdamu, te s pohađanjem niza naprednih tečajeva na Sveučilištu u Edinburghu. Nakon toga, novaci će biti uključivani u istraživanja, analize podataka i objavljivanje radova, a zatim će biti upućeni na specijalizaciju iz epidemiologije i uključeni u doktorski studij na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Nakon obranjene doktorske disertacije, osigurat će im se kvalitetno postdoktorsko usavršavanje na jednom od vodećih europskih ili svjetskih sveučilišta, a u okviru znanstvenih suradnji koje smo već razvili s inozemnim suradnicima. U tom je smislu razvijena izuzetno dobra suradnja s nastavnicima Sveučilišta u Edinburghu koji održavaju interdisciplinarnu tečajevu iz genetičke epidemiologije (prof. dr. Harry Campbell, prof. dr. Alan Wright, dr. Peter Visscher, dr. Sara Knott, dr. Andrew Carothers, dr. Veronique Vitart), kao i na Sveučilištu Erasmus u Rotterdamu gdje se svake godine održava najkvalitetnija ljetna škola genetičke epidemiologije (NIHES škola), gdje je postignuta dobra suradnja s tamošnjim nastavnicima (prof. dr. Albert Hofman, prof. dr. Cornelia Van Duijn, dr. Yurii Aulchenko). S ta dva centra razvili smo i zajednički istraživački program izoliranih populacija Europe u okviru projekta EU fp6 EUROSPAN, a planiramo i pokretanje zajedničkog znanstvenog časopisa "European Journal of Genetic Epidemiology".

U sklopu rada u znanosti Škola treba organizirati ili suorganizirati te znanstveno sudjelovati na skupovima na nacionalnoj i internacionalnoj razini u svim područjima rada Škole. Na taj način bi se ostvarilo povezivanje sa nacionalnom i internacionalnom znanstvenom sredinom.

U znanstveni rad treba uključivati studente već od prve godine studija kako bi se osigurao «izvor» mladih istraživača u području javnog zdravlja.

2.3. Struka

U okviru struke predviđa se:

- prilagođavanje hrvatskih medicinskih specijalizacija specijalizacijama u Europi; unapređivanje specijalističkog usavršavanja uz uvažavanje suvremenih tehnologija; međunarodno promoviranje specifičnih (hrvatskih) specijalizacija koje ne postoje u Europi
- intenzivirati suradnju s javnozdravstvenim ustanovama u zemlji (zavodima za javno zdravlje), asocijacijama i udrugama koje imaju nešto zajedničko s djelatnošću Škole (ASPHER, EFMI, EUROACT, EGPRW i sl.)
- početi suradnju s Glazbenim učilištem Elly Bašić koje se bavi razvojem i širenjem glazbene kulture u djece i mladeži, što otvara prostor za suradnju u unapređenju zdravlja djece i mladeži
- povezivanje s privredom (npr. INA – zdravlje, sigurnost i okoliš; Ericsson – zaštita zdravlja na radu)
- suradnja u području analize voda s ustanovama koje se bave balneologijom i balneoterapijom
- sudjelovanje članova Škole u stručnim aktivnostima relevantnim za znanost, struku i nastavu (npr. normizacija u medicinskoj informatici, komisija za provođenje specijalističkog ispita, Nacionalno vijeće za zaštitu na radu Vlade Republike Hrvatske, i sl.)

2.4. Organizacija poslovanja zajedničkih službi Škole

Sama organizacija poslovanja Škole konkretno je određena normativnim aktima Medicinskog fakulteta, po kojem se većina stručnih poslova obavlja preko zajedničkih službi na Dekanatu.

Zbog očekivanog prelaska na nove uvjete financiranja potrebno je i sve ostale poslove organizirati jedinstveno za cijeli Fakultet, što bi za sve osiguralo veću ekonomičnost i efikasnost poslovanja. Pri tome treba voditi računa o konkretno definiranim zadacima i normama koji se postavljaju na stručno, tehničko i pomoćno osoblje, kako bi se povećala odgovornost i lakše vodila evidencija o radnim

učincima, a ujedno bi se izbjeglo neučinkovito trošenje radnog vremena.

Škola zdravlja kao poslovna jedinica može vrlo dobro poslužiti za praktičnu provjeru uvođenja novih poslovnih procesa kao pilot projekata, koji se u slučaju uspješnih pokazatelja mogu postepeno uvoditi i na poslovanje ostalih dijelova Fakulteta.

Planirani hitni poslovi:

- Analiza i izvještaj o zatečenom stanju funkcioniranja Škole – rok 1. studeni 2006.
- Usklađivanje postojećih normativnih akata Škole sa stvarnim stanjem i općim aktima Fakulteta - 15. prosinac 2006.

(Pravilnik ŠNZ «A. Štampar», Pravilnik o korištenju internata ŠNZ «A. Štampar», Pravilnik o korištenju interneta i drugih informatičkih kapaciteta na ŠNZ «A. Štampar»)

Permanentni poslovi:

- Prijedlozi i dogovor sa Upravom Fakulteta o mogućim poboljšanjima redovitog poslovanja
- Rješavanje starih problema – odnosa sa susjednim institucijama (vlasništvo biblioteke Škole, korištenje tenis terena, najam prostora itd)

Poslovi za podizanje kvalitete i konkurentnosti ljudskih resursa:

- Izrada strateškog plana unapređenja i daljeg razvoja informatizacije Škole s posebnim naglaskom na organizaciju, korištenje i održavanje informatičkih kapaciteta kao predložak za Plan informatizacije Fakulteta
- Izrada plana permanentnog obrazovanja za nenastavno osoblje Škole kao predložak za Plan Fakulteta (higijena računala, strani jezik, specifični kratki tečajevi za pojedinu stručnu spremu itd)

Dobra organiziranost stručnih, administrativnih i pomoćnih poslova omogućuje brzo i efikasno realiziranje osnovne djelatnosti znanstveno – nastavne ustanove. Zbog bolje konkurentnosti na tržištu treba težiti ponudi kompletne usluge što bi se racionalnom i transparentnom organizacijom postojećih resursa, te zajedničkim naporom Škole i Fakulteta vrlo lako postiglo.

Ostalo

Razvoj ljudskih potencijala (nastavnog i nenastavnog osoblja) – sa svakim djelatnikom ŠNZ-a dogovoriti razvoj karijere (na temelju sposobnosti i afiniteta) i podržati njihov osobni razvoj (osigurati stipendije, omogućiti posjete centrima dobre prakse, sudjelovanje na kongresima i edukacijama).

Posebnu pažnju posvetit ću:

- održavanju redovitih radnih sastanaka; unapređivanju međuljudskih odnosa i poticanju suradnje među članovima Škole
- intenziviranju komunikacije između Škole i ostalih dijelova Fakulteta
- unapređenju informatičke infrastrukture za potrebe nastave, znanosti i struke i razvoju ljudskih potencijala za održavanje sustava.

Ukratko, budem li izabrana za direktora Škole zalagat ću se za razvoj i prosperitet Škole narodnog zdravlja unutar Medicinskog fakulteta, poticati zaposlenike u isticanju ideja, u međusobnoj suradnji i suradnji s ostalim dijelovima Fakulteta kao i relevantnim srodnim ustanovama, koordinirati aktivnosti i poticati međunarodnu suradnju, ustrajati na napredovanju svih a naročito mladih, na aktiviranju studenata u području javnog zdravstva i na unapređenju organizacije rada na svim područjima i posebno u odnosu na Fakultet.

U Zagrebu, 4. svibnja 2006.

Prof.dr.sc. Josipa Kern